

**Rezoluțiile CELOR 5 COMISII
adoptate la Sesiunea I a
PARLAMENTULUI TINERILOR**

21/04/2008

Chișinău

REPUBLICA MOLDOVA

Comisia pentru Politica Externă și Integrare Europeană

Parlamentul Tinerilor consideră că integrarea europeană constituie prioritatea de bază în realizarea obiectivelor de dezvoltare a Republicii Moldova. La momentul actual, absoluta majoritate a cetățenilor RM consideră că Republica Moldova împărtășește valorile europene și trebuie să avanseze pe calea integrării.

- a. Pentru a reflecta această dorință, realitățile și obiectivele noi ale țării și cetățenilor săi, Conceptul Politicii Externe a Republicii Moldova, aprobat în 1995, necesită o actualizare. Propunem:
  - i. evidențierea integrării europene drept obiectiv principal, curent și strategic al Republicii Moldova, pe care se vor baza deciziile noastre în politica externă și internă;
  - ii. promovarea relațiilor echilibrate de colaborare constructivă și productivă cu statele vecine;
  - iii. aprofundarea relațiilor cu țările care ne pot susține pe calea integrării europene.
- b. Susținem implementarea acestor obiective, în scopul reprezentării pozitive a țării pe plan internațional, trebuie să se ocupe corpul diplomatic calificat. Propunem:
  - i. actualizarea legii serviciului diplomatic pentru a asigura calitatea și pregătirea ambasadurilor și delegațiilor RM peste hotare;
  - ii. promovarea participării tinerilor în reprezentarea țării peste hotare în baza capacităților și meritelor;
  - iii. promovarea imaginii țării în străinătate prin intermediul reprezentanțelor diplomatice, mass-media, schimbului de studenți și profesori, etc.
- c. Referitor la cadrul juridic al relațiilor cu UE, trebuie să tindem în avansarea acestuia, intensificarea și consolidarea colaborării economice și politice.
  - i. Raportul pozitiv al Comisiei Europene în realizarea PAUERM ne permite negocierea unui nou cadru juridic care va include extinderea zonei de liber schimb cu UE, perspectiva europeană clară a RM și drept scop depășirea politicii de vecinătate prin demararea negocierilor diplomatice pentru obținerea statutului de membru asociat al UE;
  - ii. Utilizarea eficientă și rațională a asistenței acordate în cadrul politicii europene de vecinătate.

Pe plan intern:

Susținem că acțiunile propuse de UE în cadrul PA sunt benefice pentru dezvoltarea economică, politică și socială a Republicii Moldova. Planul a expirat, dar până nu a fost adoptat un document nou, trebuie să lucrăm la eliminarea restanțelor, printre care:

- a. Crearea unui stat de drept cu instituții democratice funcționale, inclusiv societatea civilă și mass-media liberă;
- b. Independența justiției;
- c. Liberalizarea economiei și îmbunătățirea mediului de afaceri în conformitate cu standardele europene;
- d. Diversificarea și standardizarea produselor și serviciilor;
- e. Diminuarea birocrăției și combaterea corupției;
- f. Asigurarea aplicării integrale a principiului de egalitate a tuturor cetățenilor;
- g. Promovarea standardelor europene de protecție socială și eradicarea sărăciei;
- h. Cooperarea administrației publice cu societatea civilă și mediul de afaceri.

- i. Aprobarea unei noi strategii de comunicare și informare pentru integrarea europeană a RM. în care se vor include:
- j. Cursuri de „Integrare Europeană” în instituțiile de învățământ;
- k. Încurajarea creării Centrelor de informare europeană la nivelul local, promovarea integrării europene în mass-media, etc.

Parlamentul Tinerilor este convins că asigurarea acestor standarde, pe plan extern și intern, și atașamentul profund al întregii societăți față de acestea va servi drept bază temeinică pentru soluționarea diferendului transnistrean.

Noi chemăm clasa politică, societatea civilă, mass-media spre consens în atingerea obiectivului integrării europene, pentru ca întreaga societate să fie antrenată în realizarea acestui deziderat.

Comisia pentru Politica de Tineret și Educație**cu privire la calitatea studiilor și corupția din sistemul educațional:**

În baza analizei situației existente în sistemul de învățământ din Republica Moldova, în urma consultării studiilor și rapoartelor efectuate de Ministerul Educației și Tineretului, Institutul pentru Politici Publice, Organizația Transparency International, precum și de alte instituții, PARLAMENTUL TINERILOR constată următoarele:

I. **Sistemul de învățământ primar și secundar este unul învechit și nefuncțional, calitatea studiilor fiind afectată de** insuficiența cadrelor didactice, vârsta înaintată a majorității celor existente, scăderea amenințătoare a numărului de elevi, lipsa mijloacelor și materialelor didactice performante, precum și a condițiilor optime pentru un proces educațional de calitate, lipsa motivației adecvate a elevilor în procesul de învățare, conținuturi educaționale teoretizate și transmiterea lor prin metode tradiționale, procesul de evaluare ineficient și inadecvat care provoacă disconfort psihologic subiecților educaționali, favorizând răspândirea fenomenului corupției;

II. **Sistemul de învățământ superior nu întrunește exigențele standardelor europene.** În acest context, deteriorarea calității studiilor este determinată de neprofesionalismul cadrelor didactice, calitatea și numărul spațiilor de învățământ, calitatea programelor de formare, calitatea și insuficiența mijloacelor contemporane de instruire, calitatea serviciilor informaționale (inclusiv a celor prestate în cadrul bibliotecilor), calitatea traiului în campusuri (construcții și dotări pentru învățământ, cercetare, locuit, agrement), pregătirea practică și profesională insuficientă a absolvenților pentru atingerea exigențelor unui post de muncă râvnit;

III. **Corupția din instituțiile de învățământ capătă proporții îngrijorătoare** manifestându-se prin mituirea profesorilor întru obținerea unor note înalte, accesarea și absolvirea instituțiilor de învățământ etc.

Luând în considerație aceste probleme majore, PARLAMENTUL TINERILOR propune:

- a. Elaborarea unei strategii naționale de dezvoltare durabilă a sistemului educațional din Republica Moldova;
- b. Majorarea mijloacelor financiare alocate în domeniul învățământului cu scopul de a mări salariile cadrelor didactice, îmbunătăți baza tehnico-materială și didactică, condițiile optime pentru desfășurarea procesului educațional etc;
- c. Introducerea studierii cursurilor opționale de "Istoria religiilor", „Ecologie”, „Educație pentru Sănătate”, „Orientare profesională”, „Drept”, „Bazele Statului” etc;
- d. Reformarea instituțiilor de învățământ de toate nivelurile prin armonizarea metodologiilor didactice (apel la cele interactiv-participative, de dezvoltare a gândirii critice și creativității) în conformitate cu idealul educațional (dezvoltarea unei personalități active și independente) și în scopul realizării obiectivelor stabilite în urma aderării la Procesul de la Bologna;
- e. Implementarea eficientă a codului educațional prin informarea cadrelor didactice și adaptarea procesului instructiv-educativ la prevederile acestuia;
- f. Democratizarea învățământului la nivel de sistem (descentralizare, autonomie instituțională) și la nivel de proces (trasee și programe individuale);
- g. Implementarea unor campanii eficiente de informare și educare a subiecților educaționali în ceea ce privește prevenirea și combaterea corupției în instituțiile de învățământ pe liantul „Manageri școlari – Elevi – Părinți – ONG - APL”;
- h. Lichidarea centrelor de bacalaureat și susținerea examenelor de bacalaureat în instituțiile unde au studiat absolvenții liceelor;
- i. Atragerea fondurilor pentru dezvoltarea caselor de cultură, creație, laboratoarelor științifice;

- j.** Depolitizarea programei școlare;
- k.** Recalificarea cadrelor didactice și racordarea profesorilor la exigentele standardelor europene;
- l.** Specializarea liceelor cu o baza materiala, tehnică și umană complexă pe mai multe profiluri, precum: biologie-chimie, fizică-matematică, limba și literatura română-limbi moderne, etc;
- m.** Oferirea de șanse egale la educație și integrare socio-profesională tinerilor cu dizabilități;
- n.** Crearea în cadrul instituțiilor de învățământ nespecializate a condițiilor necesare pentru instruirea persoanelor cu dizabilități;
- o.** Admiterea la instituțiile de învățământ superior în baza susținerii examenelor;
- p.** Crearea condițiilor pentru educația non-formală a tinerilor;
- q.** Asigurarea stagiilor de practică conform specializării fiecărui student;
- r.** Elaborare și implementarea sistemului modernizat de învățământ profesional și mediu de specialitate;
- s.** Racordare ofertei educaționale la cererea pieței forței de muncă, în baza efectuării unor prognoze pentru următorii 10 ani;
- t.** Diminuarea rolului Academiei de Științe a RM în sistemul de învățământ universitar și postuniversitar prin instituirea laboratoarelor științifice în cadrul facultăților universitare;
- u.** Deschiderea filialelor universitare în orașele Soroca, Orhei, Ungheni suplimentar celor de la Bălți, Cahul și Comrat.

Comisia pentru Ecologie si Dezvoltare Regională**cu privire la protecția mediului înconjurător și promovarea responsabilității ecologice**

Studiind și analizând situația ecologică din Republica Moldova, PARLAMENTUL TINERILOR constată următoarele probleme:

I. gunoiștile comune neautorizate, insuficiența coșurilor de gunoi și lipsa unui sistem unic de sortare a deșeurilor și neprelucrarea deșeurilor regenerabile are ca și consecință poluarea semnificativă a mediului;

II. defrișarea pădurilor și a fâșiilor de protecție produce un impact negativ asupra câmpurilor cu destinație agricolă, provocând eroziuni ale solurilor, alunecări de pământ, diminuarea protecției câmpurilor de viituri, vânturi puternice, zăpezi abundente, agravarea poluării mediului ambiant;

III. poluarea râurilor mari Prut și Nistru direct și prin intermediul poluării râurilor afluențe lor, dar și poluarea apei potabile provoacă până la 15-20% din cazurile de boli diareice acute și hepatita virală A, 20-25% din bolile somatice și 100 % a fluorozei dentare.

IV. lipsa mecanismului de implementare eficientă prevederilor cadrului legislativ în domeniu, precum și lipsa unui control viabil al legilor, dar și sistemul și cuantumul sancțiunilor învechite și neactualizate prevăzute pentru defrișările fâșiilor de păduri și de protecție a câmpurilor duce la intensificarea defrișărilor.

Considerăm că una dintre cauzele principale ale problemelor relatate este lipsa unei culturi ecologice în rândul cetățenilor Republicii Moldova care duce la agravarea poluării mediului înconjurător.

Pentru redresarea și îmbunătățirea situației ecologice, PARLAMENTUL TINERILOR consideră că trebuie să fie întreprinse următoarele măsuri:

- a. Promovarea culturii ecologice în rândul cetățenilor Republicii Moldova prin introducerea cursului de educație ecologică în mod obligatoriu în instituțiile de învățământ primar și secundar care să includă și ore practice, organizarea campaniilor de informare și mediatizare pentru toți cetățenii țării;
- b. Colaborarea cu societatea civilă, APL și APC pentru a informa populația despre impactul acțiunilor distructive asupra mediului;
- c. Monitorizarea complexă și eficientă a amplasării gunoiștilor de către autoritățile administrației publice locale, amplasarea densă a coșurilor de gunoi în orașele și municipiile țării;
- d. Întensificarea eforturilor statului de atragere a investițiilor pentru construcția stațiilor de prelucrare a deșeurilor;
- e. Împădurirea și plantarea fâșiilor de protecție a câmpurilor, monitorizarea și controlul eficient a desfășurării acestor acțiuni, monitorizarea implementării Planului Național de Împădurire de către Ministerul Ecologiei în comun cu alte structuri abilitate și organizații internaționale (ONU pentru protecția mediului), delimitarea spațiilor destinate pășunatului, revizuirea Strategiei Naționale cu privire la Împădurire;
- f. Monitorizarea respectării amplasării gunoiștilor și depozitelor de îngrășăminte și pesticide în raport cu sursele de apă potabilă;
- g. Reutilizarea stațiilor de epurare a apelor;
- h. Reformarea și reactualizarea cadrului legislativ prin majorarea sancțiunii administrative privind defrișarea fâșiilor de pădure și protecție a câmpurilor, formarea centrelor de practică universitară și postuniversitară pe lângă secțiile științifice ale Academiei de Științe a Moldovei, revederea tarifelor despăgubirilor prevăzute în Codul Silvic pentru tăierea ilicită a copacilor (obiectul modificării – dublarea sancțiunilor).

- i. Crearea Consiliilor Consultative pe lângă Comisia pentru Ecologie și Dezvoltare a Teritoriului în conformitate cu Conceptul de Colaborare dintre Parlament și Societatea Civilă.
- j. Interzicerea prin lege a pachetelor din plastic și înlocuirea lor cu pachete de hârtie;
- k. Delimitarea și construcția pistelor special amenajate pentru bicicliști.

Comisia Juridică și Drepturile Omului**cu privire la emigrarea și exodul intelectual al cetățenilor din Republica Moldova**

Procesul migrațional și exodul intelectual din Republica Moldova afectează negativ situația social-economică și demografică. Astfel, considerăm necesar de întreprinde și adopta un șir de măsuri concrete ce vor soluționa problema lipsei locurilor de muncă, salariilor mici, lipsei unui program eficient de angajări, condițiilor necorespunzătoare de muncă, lezării drepturilor emigranților.

În acest context propunem următoarele soluții:

- a. Promovarea educației antreprenoriale prin crearea centrelor specializate (ex: Incubatoare de Afaceri), în cadrul instituțiilor de învățământ;
- b. Stimularea deschiderii filialelor universităților străine în RM, atrăgând studenții prin calitatea studiilor oferite;
- c. Simplificarea procedurilor formale de deschidere a unei întreprinderi;
- d. Acordarea de credite avantajoase pentru Businessul Mic și Mijlociu inițiat de tineri, în speță a creditelor de stat, cu o rată de dobândă redusă pentru cei care intenționează promovarea propriei afaceri;
- e. Promovarea unei politici guvernamentale de stimulare a băncilor comerciale în creditarea preferențială a micului business inițiat de tineri;
- f. Diminuarea birocrăției fiscale;
- g. Reducerea impozitului pe venit perceput din salariile angajaților în primii 2 ani de activitate;
- h. Crearea unui mecanism viabil pentru reorientarea remitențelor spre infrastructura de producție și nu de consum;
- i. Simplificarea procedurilor și minimizarea ratelor de transfer a valutei prin intermediul băncilor comerciale;
- j. Încheierea acordurilor bilaterale cu țări în care migrația forței de muncă din Republica Moldova e relativ mare, care ar prevedea măsuri de protecție socială a migranților în țările respective;
- k. Solicitarea negocierilor diplomatice în vederea procedurii de legalizare a migranților din Republica Moldova;
- l. Majorarea resurselor financiare investite în domeniul cercetării științifice și a artei;
- m. Imputernicirea organelor abilitate de control pentru supravegherea și autorizarea companiilor prestatoare de servicii Work & Travel;
- n. Facilitarea fenomenului migrațiunii de frontieră cu România;
- o. Elaborarea și implementarea Programului de Stat cu privire la Activitatea Antreprenorială a Tinerilor;

Comisia pentru Protecție Socială, Sănătate și Familie

- 1) *întrucât* sistemul de angajare în câmpul muncii pentru tinerii din R. Moldova este unul ineficient;
- 2) *întrucât* lipsa conexiunii legale dintre angajator și angajat duce la mărirea numărului șomerilor;
- 3) *întrucât* lipsa programelor de susținere a antreprenoriatului tinerilor nu are un cadru eficient de dezvoltare;
- 4) *întrucât* salariile stabilite de către angajatori nu corespund coșului minim de consum;

- a. *propune* dezvoltarea sistemului eficient de stagiere profesională pe parcursul anilor de învățământ, astfel:
  - i. orice student începând cu primul an de studii (inclusiv și tinerii din instituțiile medii de specialitate) are posibilitatea să beneficieze de stagieri profesionale în domeniile de specialitate;
  - ii. extinderea bazei de date pe portalul informațional existent unde tinerii vor accesa ofertele angajatorilor în diverse domenii de activitate. Fiecare angajator va dispune de un profil individual unde va fi prezentată oferta sa și cerințele față de stagiar. Tinerii vor contacta direct angajatorul fără intermediul altor instituții;
  - iii. după efectuarea stagiului tinerii beneficiază de experiență și au posibilitatea de a fi angajați în instituția respectivă.
- b. *încurajează* instituționalizarea statutului de liber profesionist în domeniul medicinei și cel pedagogic în vederea exersării activității profesionale în mod individual;
- c. *propune* excluderea categoriei „minim experiență de lucru” în cazul angajării tinerilor în cadrul instituțiilor bugetare.

- 1) *întrucât* lipsește un mecanism de reglementare socio-economic a sistemului ipotecar pentru tinerii din R. Moldova;
- 2) *întrucât* lipsesc locuințe decente la un preț accesibil tinerilor din Republica Moldova.

- a. *propune* oferirea facilităților agenților economici (imobiliari) care vor construi locuințe pentru tineri:
  - i. *propune* scutirea agenților economici de Taxa pentru Valoarea Adăugată de către stat;
  - ii. *propune* oferirea posibilității agenților economici de a procura materiale de construcție de producție autohtonă la prețul de producător;
  - iii. *încurajează* scutirea de taxe de import pentru materiale de construcții adresate construirii locuințelor pentru tineri.
- b. *consideră oportună* deschiderea unei linii de creditare preferențială pentru tineri cu o rată de dobândă de 7-9% anuală pe un termen de la 30 de ani. Pentru tinerii cu disabilități rata dobânzii va fi de 5%.
- c. *propune* asigurarea spațiului locativ social reglementat printr-un contract de chirie fără posibilitatea de a fi privatizat, răscumpărat sau transmis în sublocățiune.